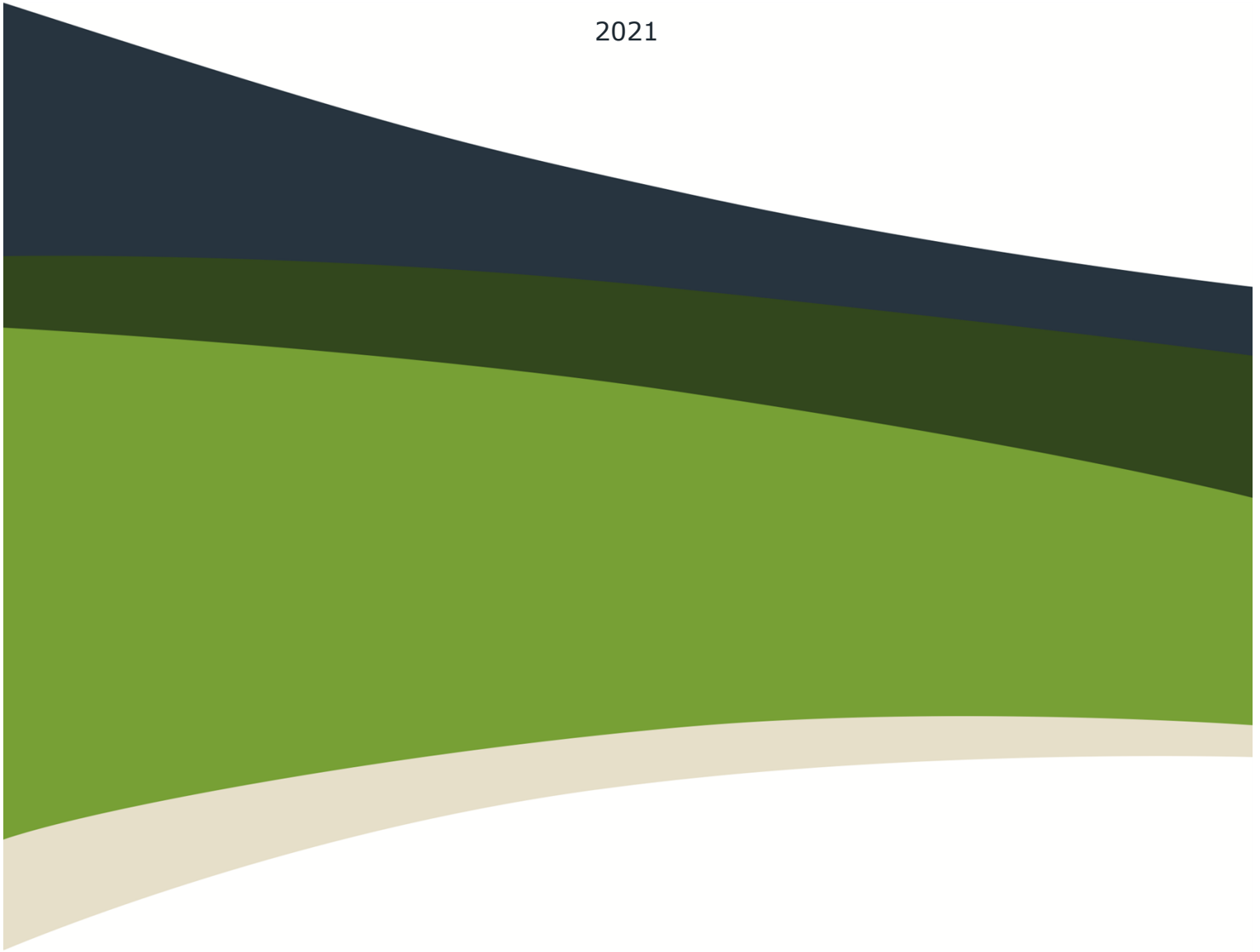

**Cultuurnota
'rijk aan cultuur'
Wassenaar**

2021

Voorwoord

Voor u ligt de Wassenaarse Cultuurnota 2021.

Wassenaar kent een gevarieerd cultuuraanbod. Dit strekt zich uit van activiteiten en mogelijkheden in het dorp zoals het theater de Warenar of de centraal gelegen prachtige bibliotheek tot het schitterende particuliere museum Voorlinden met een vermaarde collectie moderne kunst.

Wassenaar kenmerkt zich ook door een actieve culturele gemeenschap: zo hebben we onder meer een kunstgroep, diverse koor- muziekverenigingen en andere culturele organisaties. Prachtig gelegen aan de kust in het groen heeft Wassenaar zo in combinatie veel te bieden aan haar inwoners en bezoekers; ook uit de regio.

Cultuur en Kunst hebben waarde voor een ieder; de beleving is voor iedereen altijd verschillend. Zo zijn we ons niet altijd bewust van de kunst en cultuur om ons heen. Het mooie is dat ze het vermogen hebben ons te inspireren, vragen op te roepen of aan te zetten tot denken. En nog belangrijker wellicht: ze laten ons gewoon genieten van wat ons boeit of verrast.

De coronapandemie heeft in 2020 er toe geleid dat veel activiteiten moesten worden stilgelegd; vooral in een tijd dat kunstbeleving door veel inwoners zeer gemist werd. Ook bij het opstellen van de cultuurnota was het spijtig dat het contact met de inwoners door de pandemie niet altijd rechtstreeks en persoonlijk kon zijn. De raad heeft om die reden besloten de cultuurnota ter inzage te leggen voor commentaar.

Ik dank allen die de moeite hebben genomen om hun reacties op de tekst in te sturen.

De nota is een goede basis om het culturele leven in Wassenaar verder te verstevigen en uit te bouwen. Graag nodig ik allen kunstenaars, inwoners en ondernemers uit daaraan deel te nemen.

Ik wens u allen veel kunstplezier daarbij!

Ritske Bloemendaal
Wethouder Kunst en Cultuur

Wassenaar, 25 augustus 2021.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Kunst en cultuur	4
Inleiding	4
Leeswijzer	5
Werkwijze	5
Bouwstenen.....	5
Afbakening cultuurbeleid	5
Een landschap van cultuur	5 - 9
Hoofddoel.....	10
1. Verbinden, Samenwerking & eigen kracht versterken	11 - 12
2. Informeren en laten zien	13
3. Ontwikkeling en zingeving	14 - 15
4. Tussenbalans	15
5. De financiële paragraaf, capaciteit & Corona	15
6. Bijlagen	16-21

Kunst en Cultuur

De begrippen kunst en cultuur worden vaak samen of door elkaar heen gebruikt. Wat verstaan we er onder?

Kunst

Kunst kan worden omschreven als objecten of handelingen die door mensen zijn bedacht en gemaakt (scheppende kunst) en handelingen die door mensen worden uitgevoerd (uitvoerende kunst), en vooral vanwege de artistieke kwaliteit worden gewaardeerd. Voorbeelden van objecten zijn een schilderij, landschapskunst, een gedicht of een film. Voorbeelden van handelingen zijn: een concert, toneelproductie, musicaluitvoering of dansvoorstellingⁱ.

Cultuur

Cultuur betekent oorspronkelijk verbouwen (cultiveren). Cultuur gaat in die zin om het maken scheppen en creëren. Het verwijst naar de producten en activiteiten op het brede gebied van de kunsten, erfgoed en de media. Met cultuur wordt ook vaak verwezen naar het collectieve gedrag van een groep mensen met min of meer dezelfde waarden en overtuigingen. Dit laatste wordt met het begrip cultuur in deze nota niet bedoeldⁱⁱ.

Inleiding

De waarde van cultuur

Cultuur kent een palet aan waardenⁱⁱⁱ. In de eerste plaats heeft cultuur een eigen, intrinsieke waarde. Als uiting van aller diepste gedachten of zielenroerselen, van schoonheid en verfijning, of juist van confrontatie en rauwheid. De waarde van cultuur uit zich ook in maatschappelijke en economische opbrengsten. Zo kan het deelnemen aan een koor of het beleven van een voorstelling positieve effecten hebben op de gezondheid. Het lidmaatschap van een orkest bevordert niet alleen de muzikale ontwikkeling, maar ook de gemeenschapszin en het vermogen tot samenwerken. Vanuit economisch perspectief kunnen culturele voorzieningen leiden tot meer opbrengsten in de horeca, hogere huizenprijzen of een aantrekkelijker vestigingsklimaat voor bedrijven.

Cultuurbeleid Wassenaar

In Wassenaar vinden we het belangrijk dat inwoners de mogelijkheid hebben om deel te nemen aan cultuur. Daarbij is er het besef dat dit niet voor alle inwoners even vanzelfsprekend is.

We willen daarom ook met cultuur de in de 'Strategische agenda Wassenaar 2030' gewenste ontwikkeling stimuleren waarbij organisaties en verenigingen de samenwerking opzoeken om zich in te zetten voor de (inclusieve) samenleving^{iv}. Daarbij zien we samenwerking als een mogelijkheid voor een verdere versterking en vergroting van de zichtbaarheid van de culturele sector in Wassenaar. In de eerste instantie in de eigen gemeente, maar ook in de regio. Wassenaar heeft niet alleen voor de eigen inwoners veel te bieden, maar ook voor bezoekers van daarbuiten. Wassenaar beschikt namelijk over een eigenstandig cultuuraanbod met bovenlokale trekkers zoals museum Voorlinden, maar ook een, door bezoekers en artiesten, graag bezocht theater Warenar.

Daarbij beschikt Wassenaar over een rijk aanbod van kunst en cultuur dat minder bekend, maar wel door een (boven) lokaal publiek gewaardeerd kan worden. Denk hierbij aan het internationale kamermuziekfestival ICMF, maar ook de gemeentelijke kunstvoorraad en het werk van lokale kunstenaars, zangers en muzikanten.

Het creëren van een goed lokaal cultureel klimaat is een gezamenlijke opgave voor culturele organisaties en de gemeente, maar ook ondernemers en inwoners kunnen er aan bijdragen.

De rol van de gemeente richt zich voornamelijk op het ondersteunen van:

- 1) een culturele infrastructuur in Wassenaar door onder meer subsidie, en;
- 2) op het stimuleren van een verdere samenwerking van het culturele veld (intern en met externe partners), cultuurparticipatie in het algemeen en meer specifiek met aandacht voor verschillende doelgroepen.

Flexibel uit wens maar ook uit noodzaak

Onder de huidige omstandigheden is het niet alleen een wens om in te kunnen spelen op de actualiteit, ruimte te hebben en maken voor nieuwe ideeën en initiatieven maar ook een harde noodzaak. Deze nota is namelijk opgesteld in coronatijd met wisselende mate van beperktere vrijheden en Lock downs. Dit heeft een enorme impact op de activiteiten die in normale omstandigheden bijna zonder nadenken kunnen worden uitgevoerd. Wat wij nu óók zien is dat er samenwerkingen ontstaan en inventieve manieren worden gevonden om toch voor elkaar te boxen dat er mooie kunst en cultuuruitingen zijn in Wassenaar. Een compliment voor de sector meer dan waard!.

Leeswijzer

Na een beschrijving van de gevolgde werkwijze en bouwstenen om tot deze cultuurnota te komen wordt in vogelvlucht een landschap van cultuur in Wassenaar aangestipt in relatie tot de genoemde bouwstenen. Daarna volgt een overzicht van het hoofddoel met subdoelstellingen van het cultuurbeleid met een beschrijving. De nota sluit af met een financiële samenvatting.

Werkwijze

Voor de totstandkoming van de cultuurnota is de volgende werkwijze gehanteerd:

- Startnotitie in college en raad;
- Digitale presentatie van de startnotitie aan de raad;
- Evaluatie van het huidige cultuurbeleid;
- Enquête onder culturele stakeholders;
- Ophalen input relevante beleidsterreinen;
- Gesprekken met cultuuranker en bibliotheek;
- Bijeenkomst voor het culturele veld;
- Vrijgave van de ontwerp cultuurnota voor inspraak en verwerking hiervan.

Bouwstenen

Bovengenoemde elementen vormden de bouwstenen voor de cultuurnota 2021. Ook zijn zaken als de verantwoordelijkheden van de verschillende overheden, het wettelijk kader voor gemeentelijk cultuurbeleid en de in Wassenaar aanwezige culturele infrastructuur van belang. Meer informatie hierover is te vinden in de volgende bijlagen:

- 1) Verantwoordelijkheden verschillende overheden;
- 2) Overzicht wettelijk kader gemeentelijk Cultuurbeleid;
- 3) Overzicht gesubsidieerde culturele organisaties.

Afbakening cultuurbeleid

Kunst en cultuur zijn veelomvattende terreinen. Met een aantal nauw verwante of van belang zijnde sectoren als: cultureel erfgoed, economie, media, recreatie en toerisme en accommodatiebeleid bestaat in meer of mindere mate een relatie met cultuurbeleid. Het zijn ook op zichzelf staande beleidsterreinen met al dan niet aparte

beleidsdocumenten waarin het beleid voor dat terrein is vastgelegd.

Deze onderwerpen komen in het komende cultuurbeleid daarom meer zijdelings aan de orde.

Een landschap van cultuur

Het Wassenaarse cultuurlandschap is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Culturele voorzieningen

Wassenaar heeft een aantal culturele voorzieningen, die binnen de culturele infrastructuur van Wassenaar tot de grotere (gesubsidieerde) instellingen behoren. Het gaat om de bibliotheek, Theater de Warenar en *BplusC*.

De **bibliotheek Wassenaar** geeft invulling aan de vijf functies die in de wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen zijn vastgelegd: Lezen, leren, informeren, kunst & cultuur en ontmoeting en debat. In de afgelopen periode heeft de bibliotheek steeds meer invulling gegeven aan de bredere rol van de bibliotheek. Dit doet de bibliotheek met behulp van de collectie en activiteiten op het gebied van leesbevordering, educatie en cultuur en zoveel mogelijk in samenwerking met lokale partners. Daarnaast pakt de bibliotheek haar rol op als vangnet voor mensen die een taal- en/of digitale achterstand hebben.

Meer specifiek op het gebied van cultuur biedt de bibliotheek exposities en is er een mooi filmhuis. Ook is het Historisch Informatiepunt (HIP) ondergebracht in de bibliotheek.

Wassenaarders hebben de mogelijkheid om dicht bij huis in de eigen gemeente te genieten van professionele theatervoorstellingen.

De Stichting Beheer **Warenar** (SBW) draagt met een gemeentelijke subsidie zorg voor het programmeren en laten uitvoeren van 24 professionele theateractiviteiten per jaar. Daarnaast biedt het theater ook een podium voor lokale amateurkunst-verenigingen en groep 8 voorstellingen uit het onderwijs. De Warenar verhuurt ook ruimtes in het pand aan vaste en incidentele gebruikers, waarmee het een dorpshuisfunctie vervult. Daarnaast vinden er recepties, condoleances en bedrijfsbijeenkomsten plaats. Op dit moment onderzoekt de gemeente samen met een participatiegroep de mogelijkheid van een duurzame toekomst voor de Warenar met een andere gebouweigenaar.

In afwachting van het resultaat daarvan loopt de subsidie aan de Warenaar door. Vooralsnog tot de zomer van 2022.

BplusC (Bibliotheek *plus* centrum voor kunst en cultuur) biedt in Wassenaar lessen en cursussen op het gebied van muziekeducatie. Deze lessen en cursussen worden zowel in Wassenaar bij de muziekschool aan de Dr. Mansveltkaade, als in het bredere werkgebied van BplusC gegeven. Per 2018 is er een taakstellende bezuiniging doorgevoerd op de subsidie aan BplusC, die in de vorm van een afbouw, conform de taakstelling is afgenomen met een bedrag van € 100.000,-.

Cultuuraanbod

Wassenaar kent een rijk cultureel leven. Naast de al genoemde voorzieningen; Bibliotheek met een filmhuis, Theater Warenaar en BplusC, -die voor de inwoners van Wassenaar onder meer een keur aan culturele activiteiten organiseren- mag Wassenaar zich verheugen op de aanwezigheid van **Museum Voorlinden** binnen haar gemeentegrenzen.

Museum Voorlinden is een particulier museum voor moderne en hedendaagse kunst, prachtig gelegen op het Landgoed Voorlinden. Het museum wil een ontmoetingsplaats zijn waar mensen graag vertoeven. Voorlinden is een oase van rust in de drukke Randstad, waar mensen zich kunnen verwonderen en laten verrassen. De totaalbeleving van kunst, natuur en architectuur staat centraal. In de relatief korte periode van haar bestaan is het museum al gaan behoren tot de topmusea van Nederland.

Op steenworp afstand is de beeldentuin Clingenbosch te vinden. De tuin herbergt een zestigtal moderne en hedendaagse beelden van nationale en internationale kunstenaars.

Voor museumbezoekers met een andere interesse en van een andere orde is er in het souterrain van Raadhuis De Paauw het **Brandweermuseum Wassenaar** te vinden. Het museum herbergt een unieke, complete verzameling historisch materiaal op het gebied van brandbestrijding in Wassenaar. Ook wordt op Raadhuis De Paauw een collectie over het verleden van Wassenaar getoond vanaf de prehistorie (Bronstijdgraf) tot de ontwikkeling van Wassenaar als villadorp.

Of deze ook in de toekomst in Raadhuis De Paauw gevestigd blijven hangt af van de besluitvorming over de toekomst van Raadhuis De Paauw.

In Wassenaar zijn diverse mogelijkheden om lid te worden van een muziek- of toneelvereniging danwel koor of fotoclub. Voor jongeren is er een dansschool. Op het gebied van de beeldende kunst zijn er voor jong en oud mogelijkheden voor ontplooiing. Voor de meer traditionele muziekliefhebbers is er een concertaanbod en zijn er evenementen, variërend van Jazz tot klassieke muziek.

De Stichting **Mini Opera Wassenaar** organiseert jaarlijks een opera in combinatie met een beeldende kunsttentoonstelling in de tuin van het historische Baljuwhuis.

De Stichting Cultuurprijs brengt kunstbeoefenaren in de twee jaar durende aanloop naar de prijsuitreiking onder de aandacht. Poëzieroute Wassenaar verrijkt de ruimtelijke omgeving met gedichten. Mensen die minder gemakkelijk zelfstandig van cultuur genieten kunnen gebruik maken van het aanbod van de meer dan 100 jaar bestaande stichting het Nut.

Een aanbod dat groter is dan je van een dorp met ruim 26.000 inwoners zou verwachten.

Regio en Cultuuranker

In 2019 en 2020 participeert Wassenaar samen met de gemeenten Haaglanden in de 'proeftuin Cultuuranker methodiek, Cultuurparticipatie in de regio'. De proeftuin komt voort uit de stedelijke regioprofielen die op uitnodiging van minister Van Engelshoven (OCW) zijn opgesteld.

In Wassenaar wordt ook na 2020 aan het cultuuranker invulling gegeven door het lokale culturele veld met een coördinatiepunt. In onderling overleg is besproken dat in het cultuuranker gewerkt wordt aan een gezamenlijke culturele agenda, vergroting van het bereik door samenwerking en versterking van de organisatiekracht. De deelnemers zien de potentie om de samenwerking, versterking en zichtbaarheid van het culturele veld verder te vergroten. Wij willen deze rol van het cultuuranker verstevigen.

Een eerste zichtbaar resultaat van het cultuuranker is het recente evenement 'The art of shopping', dat georganiseerd is om ondanks Corona toch publiek te genereren voor verschillende cultuuruitingen en voor het winkelgebied.

De proeftuin heeft tevens een impuls gegeven aan de regionale samenwerking.

Cultuureducatie

Voor de cultuureducatie aan het Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs maken we gebruik van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Dankzij de landelijke matchingsdeelregeling kunnen de

scholen in het primair onderwijs in 2021 - 2024 gebruik maken van het Haagse Cultuurmenu én kunnen wij dit invullen met een specifiek op Wassenaar gerichte invulling van cultuureducatie, waarbij wordt ingezet op een samenwerking met Museum Voorlinden en voor het onderwijs geschikte partners uit het lokale culturele veld. Bij voorkeur passen we ook het lokale kunstaanbod in dat programma.

Beeldende kunst (beroeps)

In de gemeente Wassenaar is een vereniging op het terrein van beroeps beeldende kunst actief, de **Kunstgroep Wassenaar**.

De Kunstgroep Wassenaar is voortgekomen uit de Vereniging van Wassenaarse Beeldende Kunstenaars (VWBK), die onder z'n leden bekende kunstenaars als Paul Citroen, Paul Schuitema en Piet Zwart telde. De Kunstgroep Wassenaar heeft zo'n 52 leden en houdt galerie in Molen Windlust. Iedere maand wordt door de Kunstgroep een nieuwe expositie gepresenteerd van leden in combinatie met dat van gastexposanten. In 2021 wordt molen Windlust gerestaureerd.

Gemeentelijke kunstcollectie

De gemeente Wassenaar heeft een interessante kunstcollectie die bestaat uit in pandige objecten en objecten die worden getoond in de openbare ruimte. Het grootste deel van de in pandige collectie bevindt zich op Raadhuis De Paauw en het gemeentekantoor. Kunstobjecten in de openbare ruimte zijn over de gehele gemeente verspreid. Het is onze ambitie om de bekendheid van (onderdelen uit) deze collectie te vergroten.

Subsidiering

De gemeente faciliteert en ondersteunt verschillende culturele activiteiten en organisaties. De subsidieverlening vindt plaats op basis van de algemene subsidieverordening Wassenaar 2020 en het Subsidieplan Wassenaar 2021-2024. Beiden zijn in 2020 vernieuwd. Belangrijke kenmerken van het nieuwe beleid zijn een focus op samenwerking, maatschappelijke meerwaarde (inclusie) en het onderbrengen van de incidentele subsidieverlening bij het Fonds Wassenaar (zie over het Fonds Wassenaar ook 3.3 Fonds Wassenaar – een goede optie voor culturele organisaties).

Verbinding met het sociaal domein

In de voorbereiding op de cultuurnota is uit de verschillende bouwstenen het beeld naar voren gekomen dat er in het culturele veld draagvlak is voor meer samenwerking en men open staat voor het bijdragen aan een inclusieve samenleving. Tijdens de bijeenkomst met het culturele veld zijn er ideeën besproken over hoe de verschillende doelgroepen bij culturele activiteiten betrokken zouden kunnen worden. Vanuit het cultuuranker kunnen partijen elkaar vinden om deze connecties met organisaties in bijvoorbeeld de zorgsector tot stand te brengen en te delen.

Verbinding met andere beleidsterreinen

Cultuur heeft een relatie met veel beleidsterreinen. De meest voorkomende zijn:

- Cultureel erfgoed;
- Ruimtelijke ordening;
- Ruimtelijk beheer;
- Vastgoed;
- Evenementen;
- Economische zaken;
- Recreatie & toerisme;
- Onderwijs;
- Media en communicatie;

Vanwege de nauwe relatie met cultuur worden een aantal van deze terreinen hierna meer specifiek benoemd. Dit doen we om een bredere context te geven. Daarbij merken wij op dat deze terreinen veelal eigenstandig beleid kennen, wat buiten de scope van deze nota ligt. Daar waar dat kan en tot meerwaarde leidt wordt natuurlijk wel zoveel mogelijk gekeken naar een integrale benadering.

Met al deze terreinen zijn connecties te maken. Deze zijn echter pas vruchtbaar op het moment dat er een juiste samenloop van omstandigheden of mensen is. Daarom is het stimuleren en/of creëren van ontmoeting een van de doelstellingen van het cultuuranker.

Strategische Agenda Wassenaar 2030

De gemeenteraad van Wassenaar besloot op 18 juni 2019 om de realisatiekracht van de gemeente Wassenaar duurzaam te versterken. De ontwikkeling van 6 programma's voor de strategische agenda Wassenaar 2030, past hier logischerwijs bij

als een opgavengerichte manier van werken waarmee taken in het fysieke en sociale domein in samenhang kunnen worden opgepakt. Kunst en cultuur worden in de realisatieaanpak 'Iedereen doet mee!' genoemd. Er zijn echter meer ambities en doelen uit de strategische agenda, waaraan kunst en cultuur kunnen bijdragen aan het behalen hiervan. Een overzicht is te vinden in bijlage 4.

Aandacht voor specifieke doelgroepen

De gemeente Wassenaar kent een bevolkingssamenstelling die relatief gezien ouder is. In het cultuuraanbod uit zich dat in een grotere nadruk op muziek (orkesten en koren) en beeldende kunst, dan bijvoorbeeld muziekgenres en dans die meer aansprekend zijn voor jongeren. Omdat de actieradius van de jeugd relatief klein is, is het van belang dat de jeugd binnen de eigen gemeente kan kennis maken met kunst en cultuur. Hoewel het voor een relatief kleine gemeente vanzelfsprekend zou zijn dat de meer mobiele volwassen doelgroep zich richt op het relatief ruime cultuuraanbod in de omliggende steden Den Haag, Leiden, Amsterdam en Rotterdam is in de loop der jaren in Wassenaar een aanbod gegroeid, dat ook voor deze doelgroep aansprekend is. Meer recentelijk is er mede op basis van de genoemde bouwstenen in relatie tot cultuur ook aandacht gevraagd voor de specifieke 'Internationals', stathouders en mensen met een beperking.

Cultureel Erfgoed

Wassenaar kent een rijke geschiedenis, die afleesbaar aan het historisch cultuurlandschap met de duinen, de bossen en het veenweidegebied is. Hier bevinden zich veel monumenten, waarvan sommige tijdens Open Monumentendag te bezoeken zijn. Het erfgoed draagt bij aan de eigen identiteit en aan een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. Het cultuurhistorisch verhaal wordt onder meer benut door de vele fiets- en wandelroutes, die zijn uitgezet rond thema's als de landgoederen en prins Frederik der Nederlanden. De provinciale erfgoedlijnen bieden mogelijkheden projecten hiervoor te ontwikkelen. Ter stimulering van de instandhouding van het Wassenaarse Cultureel Erfgoed vindt tweejaarlijks de uitreiking van de Wassenaarse Monumentenprijs plaats. Voor meer informatie zie de Erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024; Naar een erfgoed zorg voor iedereen (2018).

Accommodaties

Culturele activiteiten vinden hun onderkomen op verschillende locaties en accommodaties in Wassenaar. Een aantal heeft de gemeente in eigendom en valt onder de invloedssfeer van de gemeente.

Denk aan het van Heeckerenhuis, met gebruikers als **Ars et Studium** en **Toneelvereniging Mimicri**. Theater de Warenar aan de Kerkstraat, BplusC aan de Mansveltkade en de bibliotheek in de Langstraat.

Ook niet gemeentelijke accommodaties hebben een culturele functie, of worden voor een culturele activiteit gebruikt. Voorbeelden zijn: het gebouw van de NPB, SWZ Sophiekehuis, de St. Jozefschool, Auberge de Kievit en de Goede Herder Kerk.

Raadhuis De Paauw

Los van een nog te ontwikkelen strategische visie op het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed loopt het restauratietraject van Raadhuis De Paauw. De buitenzijde van De Paauw is in de afgelopen periode duurzaam gerestaureerd en de gevel heeft de kleur en allure teruggekregen van de tijd dat Prins Frederik het huis bewoonde (1838 – 1881). Ook aan de binnenkant zijn aanpassingen nodig. Hiervoor is onderzocht wat de toekomstige invulling van Raadhuis De Paauw kan worden. In 2019 is in een participatieproces met omwonenden en bewoners van Wassenaar een aantal mogelijkheden onderzocht voor een duurzame exploitatie. Mede op basis daarvan heeft de gemeenteraad in mei 2020 besloten dat De Paauw in eigendom blijft van de gemeente Wassenaar. In mei 2021 is door de raad besloten De Paauw te willen gaan gebruiken als bestuurscentrum voor de raad, griffie, college en beleidsambtenaren. Uit gevoerde participatie kwam naar voren dat een horecafunctie, passend bij het karakter van De Paauw en het park, van toegevoegde waarde is voor de locatie en omgeving. Er wordt onderzocht of het mogelijk is een kleinschalige horecagelegenheid in het pand te accommoderen.

Besluitvorming over Raadhuis De Paauw is ook voor kunst en cultuur relevant. Zo herbergt De Paauw, zoals eerder gezegd het brandweermuseum en een groot deel van de gemeentelijke kunstcollectie. Voor de restauratie deden gedeeltes van De Paauw ook dienst als tentoonstellings- en concertruimte. Tot de start van de interne aanpassingen worden exposities op De Paauw onder voorwaarden weer mogelijk. Eventuele kosten voor activiteiten van

derden, zoals tentoonstellingen en concerten zijn voor rekening van de organiserende partij. Dit geldt in ieder geval voor personeelskosten en catering.

Couleur locale

Wassenaar is een buitengewoon dorp. Uit de in dit hoofdstuk geschetste landschap van cultuur komt ruimschoots het beeld naar voren van een kunst en cultuurrijke gemeente, gelegen in een groene oase, met grote steden met stedelijke voorzieningen in de nabijheid.

De bestaande landgoederenroute maakt dat zichtbaar. Deze wandel- en fietsroute langs monumenten en landgoederen van Wassenaar toont de prachtigste landgoederen, zoals De Paauw, Backershagen, Rust en Vreugd, De Wittenburg, Clingendael/Oosterbeek Bos, Op vele van deze plaatsen stonden voorheen trotse kastelen als Persijn, Santhorst en Raephorst.

Een prominente plek wordt ingenomen door De Horsten, waarvan het wandelgebied zich uitstrekt tot in Voorschoten (Ter Horst). Een ander thema is het militair erfgoed, waarover in 2019 in samenwerking met de gemeente Katwijk en de provinciale erfgoedlijn Atlantikwall De herinneringsroute vliegveld Valkenburg is verschenen.

Stoeterij In 't Groene Hout richt zich onder meer op de landelijke cultuur in Wassenaar rond de thema's natuur, muziek en dieren. Zo heeft In 't Groene Hout een lange traditie rond het jachthoornblazen en verzorgt de stoeterij met klassieke rijtuigen op traditionele wijze groepsvervoer met paardentractie.

Minder zichtbaar maar even zo belangrijk zijn de grote kunstenaars die de Wassenaarse gemeenschap heeft voortgebracht. Beeldend kunstenaars Sierk Schröder, Paul Citroen en Roeland Koning, de ontwerper/architect Piet Zwart en de internationaal bekende grafisch artiest/ontwerper/schilder Paul Schuitema woonden en werkten bijvoorbeeld in Wassenaar en droegen hier onder andere aan bij, evenals het feit dat toen Wassenaar vanaf de jaren '10 van de 20ste eeuw sterk uitbreidde, projectontwikkelaars en particulieren, zoals de heer en mevrouw Kröller-Müller, opdrachten gaven in de sfeer van belangwekkende architectuur. Natuurlijk moet Prins Frederik der Nederlanden worden genoemd. Hij heeft een belangrijke stempel op het karakter van de gemeente Wassenaar gedrukt door verwerving van verschillende buitenplaatsen en verfraaiing door (tuin) architecten als C.E.A. Petzhold, H.H.A.

Wentzel en J.D. Zocher. De cultuurhistorische betekenis van deze als provinciaal kroonjuweel en rijksmonument beschermde parken de gebouwde onderdelen zoals dat van De Paauw, in neoclassicistische stijl, is niet alleen lokaal maar ook nationaal van betekenis. Verder hebben belangrijke (tuin)architecten in Wassenaar gewoond en gewerkt, bijvoorbeeld J.J. Brandes, A.H.Wegerif, A.J. Kropholler. A. Broese van Groenou en H. Roeters van Lennep^v. Hiervoor is ook aandacht in het binnenkort te publiceren verhaal van Wassenaar.

Kijkend naar de hedendaagse kunstenaars en kunstverzamelaars zal de Wassenaarse historie in de toekomst alleen maar rijker worden. Deze culturele- en cultuurhistorische context van Wassenaar en het bestaande culturele (voorzieningen)niveau geven voldoende handvatten om de rijke cultuur van Wassenaar beter te onderstrepen en positioneren of laten zien.

Hoofddoel

Wassenaar is rijk aan cultuur en dat willen we graag zo houden. Cultuur kan bijdragen aan sociale samenhang en verbinding en biedt mogelijkheden voor ontplooiing en participatie voor alle Wassenaarders. Het bundelen van krachten is daarbij van groot belang.

Hoofddoel is dan ook het bevorderen van samenwerking en participatie alsook uitbreiding van het bereik van cultuur in Wassenaar.

Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen?

De lokale culturele infrastructuur verder versterken.

Verbinden, samenwerking & eigen kracht versterken

- 1.1 (Onderlinge) samenwerking stimuleren
- 1.2 Cultuuranker
- 1.3 Subsidies
- 1.6 Internationals

Informereren en laten zien

- 2.1 Digitale informatievoorziening cultuuraanbod
- 2.6 Cultuuranker
- 2.8 Regio

Ontwikkeling en zingeving

- 3.1 Cultuureducatie (primair) onderwijs
- 3.2 subsidies
- 3.3 Fonds Wassenaar

4. Tussenbalans

Vanzelfsprekender verbindingen tussen culturele organisaties, onderwijs en maatschappelijke partners.

Verbinden, samenwerking & eigen kracht versterken

- 1.1 (Onderlinge) samenwerking stimuleren
- 1.2 Cultuuranker
- 1.3 Subsidies
- 1.4 Jongeren
- 1.5 Ouderen
- 1.6 Internationals
- 1.7 Statushouders

Informereren en laten zien

- 2.3 Digitale sociale kaart
- 2.5 Gemeentelijke kunstcollectie

Ontwikkeling en zingeving

- 3.1 Cultuureducatie (primair) onderwijs
- 3.3 Fonds Wassenaar

4. Tussenbalans

De culturele waarde in de gemeente vergroten, door een betere zichtbaarheid.

Verbinden, samenwerking & eigen kracht versterken

- 1.1 (Onderlinge) samenwerking stimuleren
- 1.2 Cultuuranker

Informereren en laten zien

- 2.1 Digitale informatievoorziening Cultuuraanbod
- 2.2 Gemeentelijke website
- 2.4 Wassenaarse Cultuurprijs
- 2.5 Gemeentelijke kunstcollectie
- 2.7 Regio

4. Tussenbalans

Toename van de aandacht voor specifieke doelgroepen in het cultuuraanbod van Wassenaar.

Verbinden, samenwerking & eigen kracht versterken

- 1.1 (Onderlinge) samenwerking stimuleren
- 1.2 Cultuuranker
- 1.4 Jongeren
- 1.5 Ouderen
- 1.6 Internationals
- 1.7 Statushouders

Ontwikkeling en zingeving

- 3.1 Cultuureducatie (primair) onderwijs
- 3.3 Fonds Wassenaar
- 3.4 Toegankelijkheid

4. Tussenbalans

1 Verbinden, samenwerking & eigen kracht versterken

Eerder was te lezen dat het culturele veld open staat voor samenwerking en het bijdragen aan de (inclusieve) samenleving. Vanuit de strategische agenda Wassenaar 2030 (programma 'Iedereen doet mee!') sluit dit aan op een beoogd doel van de gemeente om organisaties en verenigingen te stimuleren om samen te werken en om zich in te zetten voor de samenleving.

Veel organisaties en verenigingen zijn natuurlijk al maatschappelijk actief vanwege de inzet van de vele vrijwilligers voor hun organisatie, stichting of vereniging. Zonder deze vrijwilligers zijn veel activiteiten niet mogelijk. Vrijwilligers zijn dan ook van groot belang.

Verenigingen zijn echter niet allen even maatschappelijk georiënteerd. Onder maatschappelijke oriëntatie verstaan we de mate waarin verenigingen voor kunstbeoefening zich richten op maatschappelijke activiteiten of taken. Maatschappelijk georiënteerde verenigingen werken samen met buurt, wijk en welzijnsorganisaties, scholen of culturele instellingen. Ze ontwikkelen activiteiten voor speciale doelgroepen of organiseren andere activiteiten dan het reguliere aanbod voor hun leden.

In het gemeentelijk cultuurbeleid vinden we het van belang dat ook culturele organisaties, de blik verder naar buiten richten en kijken wat hun bijdrage hieraan kan zijn. In sommige gevallen gebeurt dit al, of is het vrij makkelijk te realiseren in andere gevallen niet. Het gaat er in eerste instantie vooral om om het bewustzijn te vergroten en de mogelijkheden die er zijn te benutten.

Samenwerken kan daarnaast ook gewoon heel leuk zijn en de mogelijkheid bieden om van elkaar te leren, elkaar aan te vullen en/of te versterken. Een voorbeeld hiervan is het recente evenement 'The art of shopping'. Het evenement is tot stand gekomen door inspanningen en samenwerking van verschillende partijen. Voor kunstenaars en amateurkunst bracht dit een podium, er werd publiek naar het winkelcentrum van

Wassenaar getrokken en het creëerde ook een plek waar Wassenaarders elkaar konden ontmoeten en tijdens het winkelen kunst en cultuur konden beleven. Ook bracht het evenement vernieuwing. Met andere woorden dezelfde activiteit kan bijdragen aan verschillende belangen en doelen.

1.1 (onderlinge) samenwerking stimuleren

Wassenaar is rijk aan kunst en cultuur en inwoners van Wassenaar zijn op cultureel gebied actief. Deze rijkdom is echter niet altijd even zichtbaar en niet altijd kennen organisaties elkaar of elkaars activiteiten. Vaak heeft ieder z'n eigen achterban of is de activiteit gericht op een bepaald deel van de Wassenaarse bevolking. Door onderlinge samenwerking te stimuleren kan de culturele rijkdom van Wassenaar voor meer mensen aan zichtbaarheid en bereikbaarheid winnen en kunnen activiteiten meer op elkaar worden afgestemd.

1.2 Cultuuranker

Cultuuranker Wassenaar beoogt samenwerking op lokaal niveau. Het cultuuranker Wassenaar is de overkoepelende structuur waarbinnen samenwerking wordt gestimuleerd en uitwisseling wordt mogelijk gemaakt. Om de verbinding en de samenwerking te stimuleren en/of beter zichtbaar te maken wordt ingezet op bewustwording, kennismaking en kennisdeling door middel van netwerkbijeenkomsten.

1.3 Subsidies

De gemeente faciliteert en ondersteunt verschillende culturele activiteiten en organisaties door middel van subsidie. Subsidie is een middel om aan de realisering van beleidsdoelstellingen, zoals die van dit cultuurbeleid, bij te dragen. Belangrijke kenmerken van het nieuwe subsidiebeleid zijn een focus op samenwerking en maatschappelijke meerwaarde (inclusie).

Uiteraard bestaan er ook subsidiemogelijkheden bij andere overheden, danwel organisaties. Het kan waardevol zijn om te onderzoeken of er Europese subsidiemogelijkheden zijn, wat voor een dorp met veel kunstenaars, zoals Wassenaar, zou kunnen worden benut.

1.4 Jongeren

Jongeren zijn mensen die groeien van kind naar volwassenheid. Deze groep vraagt om een passend aanbod.

Onderzoek van het LKCA geeft aan dat kunst en cultuur bijdragen aan een positiever zelfbeeld, meer sociale vaardigheden, het nemen van eigen verantwoordelijkheid, doorzettingsvermogen, concentratievermogen en een sterker sociaal netwerk. Om jongeren met cultuur te bereiken is het onder meer belangrijk om aan te sluiten bij hun belevingswereld. Zo heeft de huidige generatie een sterke Do It Yourself (DIY)-mentaliteit. Ook internet en social media spelen in het leven van jongeren een belangrijke rol. Zo zit 95% van de jongeren dagelijks op internet en gebruikt 94% van de jongeren social media. Jongeren organiseren zich vaker informeel, in tijdelijke projecten en houden van 'festivalachtige settings'^{vi}.

In het kader van de uitvoering van CMK3 wordt naast het primair onderwijs ook de verbinding gezocht met het voortgezet onderwijs.

Onder meer de stichting Wassenaarse Cultuurprijs zet zich actief in om ook jongeren met cultuur te bereiken. Stichting Jazz Sociëteit Wassenaar geeft jongeren extra korting op toegangskarten.

1.5 Ouderen

Wassenaar is de meest vergrijsde gemeente in de regio. In 2017 telde Wassenaar ruim 6.500 inwoners met een leeftijd van 65 jaar of ouder^{vii}. Verwacht wordt dat het aandeel 75+ in de toekomst in Wassenaar 19,3 % bedraagt ten opzichte van een percentage van 15,4% voor Nederland^{viii}.

Circa een derde van de Wassenaarse bevolking geniet van z'n pensioen. Ook zij nemen passief en/of actief deel aan cultuur en zijn ook actief als vrijwilligers binnen de Wassenaarse kunst en cultuur. Kunst en cultuur kunnen bijdragen aan een positieve gezondheid. Culturele ontmoetingen kunnen een bijdrage leveren aan gemeenschapszin en preventie van eenzaamheid.

Zo werd bijvoorbeeld een project van de bibliotheek in samenwerking met de scholen om kinderen uit groep 3 voor te laten lezen aan ouderen in het Sophieke huis enorm gewaardeerd.

1.6 'Internationals'

'Internationals', voorheen ook wel expats genoemd, maken deel uit van de internationale gemeenschap van Wassenaar. Deze gemeenschap is van grote waarde voor het dorp en de regio.

Wassenaar wordt gewaardeerd als "gastheer" voor de internationale gemeenschap en Wassenaar wil deze positie verder versterken^{ix}.

Het is dan ook zaak om inwoners met een internationale achtergrond te betrekken bij de Wassenaarse samenleving.

De International van tegenwoordig heeft de blik van een wereldburger en wil cultuurverschillen proeven^x. Cultuur is emotie en daarom, ook als je elkaars taal niet spreekt, toch goed te verstaan. Beeldende kunst, dans en muziek kan zonder taal ervaren worden en draagt bij aan het samenleven van verschillende culturen. Door aandacht te besteden aan kunststromingen uit de herkomstlanden van internationals kan de participatie van internationals bevorderd worden. Culturele activiteiten kunnen daarmee een middel zijn om Internationals uit te nodigen tot participatie in de Wassenaarse samenleving. Internationals kunnen daarmee mogelijk ook voor de cultuur in Wassenaar wat betekenen.

Een voorbeeld van een culturele activiteit waar Wassenaarders en de (Engelstalige) internationale gemeenschap elkaar kunnen ontmoeten zijn de jaarlijkse openluchtvoorstellingen van de Stichting The English Theatre (STET) bij Raadhuis De Paauw.

1.7 Statushouders

Naast de eerdergenoemde Internationals, die doorgaans slechts enkele jaren in Nederland zijn, kent Wassenaar ook andere inwoners met een niet-Nederlandse achtergrond. Een voorbeeld hiervan zijn vergunninghouders. Vergunninghouders zijn vluchtelingen die een verblijfsvergunning hebben gekregen op grond van hun asielaanvraag.

Vluchtelingenwerk Wassenaar werkt nauw samen met onder meer de bibliotheek (Taalhuis), de SMOW en Kwadraad om zorg te dragen voor een goede integratie van statushouders in Wassenaar. In januari 2022 is de invoering van de nieuwe wet inburgering voorzien. De gemeente is met de bibliotheek in overleg over de rol van de bibliotheek daarin.

Net als internationals kunnen statushouders culturele inspiratie brengen. We zien het als een kans om ook vanuit een ander perspectief naar cultuuraanbod in Wassenaar te kijken en het vanuit dit andere culturele perspectief te verrijken. Een leuk initiatief van de bibliotheek in 2021 is de opzet van een programma rond het vertellen van sprookjes uit diverse culturen. Deelnemers van het Taalhuis worden ook betrokken bij de organisatie van deze activiteit.

2 Informeren en laten zien

Informatie over het cultuuraanbod in Wassenaar is op verschillende plekken en manieren te vinden. Digitaal, via social media, of de krant. De beschikbaarheid van informatie over het cultuuraanbod is aan de ene kant van belang voor de zichtbaarheid van de aanbieders van cultuur en aan de andere kant voor de vindbaarheid voor de culturele gebruiker. Wat kan ik wanneer en waar doen op het gebied van cultuur? Uit de bouwstenen voor deze cultuurnota is niet naar voren gekomen dat het moeilijk wordt gevonden om informatie over het cultuuraanbod in Wassenaar te vinden. Toch vinden we het belangrijk om de stand van zaken met betrekking tot de digitale informatievoorziening nog eens nader te bekijken. Aan de ene kant omdat er mogelijk sprake is van overlap in het aanbod. En aan de andere kant om te kijken of er wellicht mogelijkheden zijn om de cultuur in Wassenaar beter te belichten.

2.1 Digitale informatievoorziening cultuuraanbod

Zo bestaat binnen het cultuuranker de wens om een gezamenlijke cultuuragenda te ontwikkelen. Dit om publiek te bereiken en aan te kunnen haken op elkaars activiteiten. Het is in principe aan het cultuuranker zelf om hieraan uitvoering te geven. Anderzijds beheert de bibliotheek het Cultuur Informatiepunt Voorschoten-Wassenaar (CIPVW). Daarnaast is er ook de website van Wassenaar-Voorschoten marketing waarop ook culturele activiteiten in Wassenaar te vinden zijn.

2.2 Gemeentelijke website

Op de gemeentelijke website is er onder het thema Vrije tijd informatie te vinden met betrekking tot cultuur. De informatie is beperkt.

2.3 Digitale sociale kaart

De digitale sociale kaart Wassenaar is vanaf januari 2021 beschikbaar om inwoners en professionals te helpen hun weg te vinden in de veelheid aan organisaties en hun aanbod op het terrein van, onder andere, zorg, welzijn, wonen, inkomen en sport. Ook cultuur is in deze kaart meegenomen.

2.4 Wassenaarse Cultuurprijs

Tweejaarlijks wordt de Wassenaarse Cultuurprijs (sinds 2012) en de Wassenaarse Jongeren Cultuurprijs (sinds 2018) uitgereikt. Met de prijs wil de stichting initiatieven stimuleren binnen het culturele leven van Wassenaar. In aanloop naar de uitreiking van de prijs zet de stichting zich in om beter in beeld te brengen wat er in Wassenaar cultureel gezien allemaal is. De activiteiten van de Stichting Wassenaarse Cultuurprijs dragen dan ook bij aan de profilering van cultuur in Wassenaar, wat door de gemeente (met een subsidie) wordt ondersteund.

2.5 Gemeentelijke kunstcollectie

De gemeente Wassenaar beschikt over een kunstcollectie waar de gemeente trots op mag zijn. Aspecten die met een kunstcollectie samenhangen zijn: het beheer van de collectie, collectiebeleid, aankoopbeleid en onderhoud van kunstwerken in de openbare ruimte. Om de collectie in goede staat te kunnen (blijven) onderhouden en toegankelijk te maken voor een breed publiek heeft de gemeente zich laten adviseren over hoe de gemeente dit het best kan doen. Daarbij is geadviseerd om over te gaan tot een splitsing van de collectie gericht op uitbesteed beheer en beperkte afstoting. Met de kadernota 2021-2024 zijn door de gemeenteraad voor deze periode structurele middelen van € 12.500 per jaar verstrekt om aan het jaarlijkse onderhoud en beheer van de kunstcollectie door een externe partij uitvoering te kunnen geven.

2.6 Cultuuranker

Het cultuuranker Wassenaar beoogt samenwerking op lokaal niveau. Het cultuuranker Wassenaar is de overkoepelende structuur waarbinnen samenwerking wordt gestimuleerd en uitwisseling wordt mogelijk gemaakt. Een wens van de deelnemers aan het cultuuranker is de opzet van een gezamenlijke cultuuragenda. Deze kan bijdragen aan een betere zichtbaarheid van de cultuur in Wassenaar. Ook een samenwerkingsproject als dat van The art of shopping draagt bij aan een grotere zichtbaarheid.

2.7 Regio

Op bestuurlijk niveau neemt Wassenaar deel aan het bestuurlijk netwerk cultuur MRDH (Metropoolregio Den Haag).

De 'proeftuin Cultuuranker methodiek, Cultuurparticipatie in de regio' heeft op bestuurlijk en ambtelijk niveau een impuls gegeven aan de regionale samenwerking. Zo is er onder meer in gezamenlijkheid het overleg aangegaan met de provincie over steun aan de cultuursector in de provincie Zuid-Holland vanwege corona.

3 Ontwikkeling en zingeving

Meer dan de helft van de Nederlandse bevolking doet aan een vorm van kunstbeoefening, bijvoorbeeld het bespelen van een instrument, zingen toneel spelen of beeldhouwen. Gemiddeld bezoekt een Nederlander 17 keer per jaar een voorstelling, tentoonstelling, evenement of instelling. Deelname aan culturele activiteiten draagt eraan bij dat mensen hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen. Cultuur geeft ook een belangrijke invulling voor het bestaan. Het is belangrijk dat iedereen al vroeg met cultuur in aanraking komt. Lereren nieuwsgierig te zijn naar wat anders en onbekend is en jezelf en je creativiteit te ontwikkelen zijn daarbij in je vormende jaren van groot belang^{xi}. Speciale aandacht en inzet gaat daarom uit naar cultuureducatie voor de jeugd.

3.1 Cultuureducatie (primair) onderwijs

De provinciale organisatie voor cultuureducatie en cultuurparticipatie in Zuid-Holland, het kunstgebouw, heeft voor de SAD ondersteund door de gemeente Wassenaar, een aanvraag ingediend bij het fonds voor cultuurparticipatie in het kader van de matchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Het doel van deze regeling is om de kwaliteit van cultuureducatie in Nederland duurzaam te versterken mede door middel van intensieve samenwerking tussen onderwijs en de culturele sector.

3.2 Subsidies

De gemeente faciliteert en ondersteunt verschillende culturele activiteiten en organisaties door middel van subsidie. Daarmee wordt onder meer een breed en divers culturaanbod in Wassenaar ondersteund wat bijdraagt aan de mogelijkheid voor ontwikkeling en zingeving voor Wassenaarders en ook bij kan dragen aan gemeenschapszin.

3.3 Fonds Wassenaar – een goede optie voor culturele organisaties

De gemeente stopt met het geven van eenmalige subsidies. In plaats daarvan, geeft de gemeente vanaf 2021 jaarlijks een bedrag aan Fonds Wassenaar. Fonds Wassenaar is een nieuw en onafhankelijk lokaal fonds waar stichtingen, verenigingen en groepen inwoners kunnen aankloppen voor financiële ondersteuning of advies bij projecten die bijdragen aan een leefbaar en sociaal Wassenaar.

3.4 Toegankelijkheid

Deel kunnen nemen is belangrijk; ook als geld, taal of mobiliteit een belemmerende factor is. Er zijn mogelijkheden binnen Wassenaar voor verschillende doelgroepen: **Stichting Leergeld:** Stichting Leergeld is een landelijke organisatie die zich richt op het voorkomen van sociale uitsluiting van kinderen uit gezinnen met minimale financiële middelen. Stichting Leergeld biedt kansen aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar om te kunnen deelnemen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. Het gaat hierbij om activiteiten op het gebied van onderwijs, kunst en cultuur, sport en welzijn. **Bibliotheek:** Het lidmaatschap voor de bibliotheek is voor kinderen tot 18 jaar gratis. Toestemming van ouders of verzorgers is wel een vereiste.

Bibliotheek en SMOW: De meeste oudere mensen in Wassenaar zijn zeer digitaal-vaardig en kunnen zelf culturele activiteiten vinden op internet. Toch blijft er een bepaalde groep mensen over die een extra zetje nodig heeft.

Welzijnspartners zoals de SMOW of de bibliotheek zijn organisaties die mensen met beperkte digitale vaardigheden kunnen doorverwijzen naar diverse culturele activiteiten. Dit gebeurt veelal via de welzijnsvisites, gesprekken van vrijwilligers en inwoners of via het project welzijn op recept.

NUT Wassenaar: Nut Wassenaar biedt traditiegetrouw een interessant programma aan met cursussen, theatervoorstellingen, concerten en excursies voor leden en introducés. Voor een deel van het programma wordt gebruik gemaakt van de Wassenaarse faciliteiten. Desgewenst zorgt men ook voor het vervoer naar de voorstellingen en concerten buiten Wassenaar met een vervoersservice. Hierdoor wordt het voor minder mobiele deelnemers mogelijk om aan bepaalde culturele activiteiten deel te nemen.

Evenementen: Er zijn verschillende laagdrempelige evenementen in Wassenaar zoals: Plein Musique, the art of shopping en open monumentendag. Deze evenementen zijn vrij toegankelijk. Daarnaast zijn er activiteiten van culturele organisaties die gratis of tegen een laag bedrag toegankelijk zijn. Stichting Archipel organiseert enkele concerten in de Goede Herder kerk, waarbij het publiek naar vermogen kan bijdragen door middel van een collecte. Tentoonstellingen van Ars et Studium zijn openbaar en gratis te bezoeken.

4 Tussenbalans

Met betrekking tot de uitvoering van het beleid van de Cultuurnota Wassenaar 2021 is een separaat uitvoeringsprogramma cultuurnota Wassenaar 2021-2024 opgesteld. Hierin is te lezen welke actiepunten, wanneer en met welke middelen (binnen de begroting 2021-2024) in deze periode zijn voorzien. Daar waar het cultuurbeleid de bevoegdheid betreft van de raad, valt de uitvoering en monitoring van het cultuurbeleid onder de auspiciën van het college van B&W. Via de P&C-cyclus, (jaarrekening) zal het college jaarlijks rapporteren over de voortgang in de uitvoering. Na elke twee jaar zal het college middels een monitoringsrapportage aangeven of er al dan niet aanleiding is tot aanpassing van het uitvoeringsprogramma.

5 De financiële paragraaf, capaciteit & corona

Uitgangspunt bij de vaststelling van deze cultuurnota is om de ambities in de cultuurnota financieel te dekken binnen de huidige financiële mogelijkheden van het betreffende programma in de begroting en binnen de huidige voor cultuur beschikbaar gestelde capaciteit (Fte).

Capaciteit

Het aantal voor cultuur beschikbare uren is sinds begin 2017 van 48 uren per week naar 16 uren per week in de periode van 2017 tot 2020 en vanaf 2020 naar 20 uren per week gegaan. Deze uren zijn inclusief uren voor bibliotheekbeleid en inclusief indirecte uren. Inzicht in de beschikbare capaciteit is van belang vanwege de relatie tussen het aantal beschikbare uren en de uitvoerbaarheid van een opdracht. Concreet betekent dit de volgende verhouding in percentages:

Sortering	Gepland/ ongepland	%
Indirecte uren/overhead		27
Interne advisering	gepland	25
	ongepland	5
Externe advisering/ondersteuning	gepland	32
	ongepland	2
Flexibele ruimte		9
Totaal		100

De inschatting is dat de uitvoerbaarheid van deze cultuurnota met de huidige capaciteit mogelijk is als het culturele veld met de beperkte coördinatie van het cultuuranker voldoende zelf organiserend vermogen houdt.

De financiële impact van corona

Corona heeft uiteraard ook een financiële impact. De gemeente denkt waar mogelijk mee om de sector hierbij te ondersteunen. Het feit is en blijft echter dat we nog onvoldoende zicht hebben op de effecten van de maatregelen voor de kunst- en cultuursector. Wel pakken we vanuit de gemeente aan waar we kunnen. Zo is er onder meer provinciale steun aangevraagd voor vitale culturele instellingen, wordt met onze subsidierelaties gekeken hoe we binnen de vastgestelde marges kunnen komen tot aangepaste passende activiteiten en wordt binnen de gemeente integraal gekeken welke ondersteuning nog meer geboden kan worden.

De minister van OCW heeft de gemeenten financiële middelen toegezegd om de door de coronamaatregelen ontwrichte culturele infrastructuur ondersteuning te bieden. Wij zetten deze middelen graag in om – in overleg met de sector – te investeren in een toekomstbestendige culturele infrastructuur van Wassenaar.

Bijlagen:

Bijlage 1: Verantwoordelijkheden van de verschillende overheden:

Kunst- en cultuurbeleid

De Rijksoverheid wil dat zo veel mogelijk mensen in Nederland toegang hebben tot cultuur van hoge kwaliteit. Zij steunt daarom instellingen van (inter)nationale betekenis. Voorbeelden daarvan zijn rijksmusea en orkesten.

Subsidiestelsel voor kunst en cultuur

Culturele instellingen en cultuurfondsen die subsidie van het Rijk krijgen, vormen samen de landelijke basisinfrastructuur. Hieronder vallen:

- Podiumkunsten;
- Musea;
- Beeldende kunst;
- Film;
- Letteren;
- Architectuur, design en nieuwe media;
- De cultuurfondsen van het Rijk:
 - Fonds Podiumkunsten en Slecht Weer Fonds
 - Stimuleringsfonds Creatieve industrie voor architectuur en vormgeving
 - Mondriaanfonds voor beeldende kunst en erfgoed
 - Filmfonds voor filmmakers
 - Nederlands letterenfonds voor schrijvers, vertalers, uitgevers en festivals
 - Fonds voor Cultuurparticipatie voor deelname aan cultuurprojecten.

Gemeenten en provincies

Naast het Rijk spelen ook gemeenten en provincies een belangrijke rol in de publieke financiering van cultuur. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het lokale cultuurbeleid en voor de voorzieningen van cultuureducatie en amateurkunst. Hieronder vallen bijvoorbeeld:

- accommodaties voor podiumkunsten en lokale instellingen (zoals toneelverenigingen);
- financiering van het beheer van gemeentelijke musea;
- bibliotheken;
- muziekscholen.

Provincies geven subsidie aan cultuur die de lokale belangen overstijgt. Ook zetten zij zich in voor spreiding van culturele (educatie) voorzieningen in de regio.

Belangrijkste uitgangspunten landelijk cultuurbeleid

Het cultuurbeleid van het kabinet richt zich op 5 thema's:

- cultuur maakt nieuwsgierig;
- ruimte voor nieuwe makers en cultuur;
- een leefomgeving met karakter;
- cultuur is grenzeloos;
- een sterke culturele sector.

Een uitwerking van de plannen in het regeerakkoord staat in de brief Cultuur in een open samenleving^{xii}.

Bijlage 2: Overzicht wettelijke grondslagen en beleidskader

De Wet op het specifiek cultuurbeleid

De Auteurswet

De Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Wet Stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen

Erfgoedwet

Subsidieverordening Wassenaar 2020

Subsidieplan Wassenaar 2021-2024.

Bijlage 3: Overzicht van (gesubsidieerde) culturele organisaties in Wassenaar

Overzicht van organisaties die in de periode 2017-2020 jaarlijks een subsidie ontvingen

- Accordeonvereniging DVS
- Ars et Studium
- Fotowerkgroep Silhouet Wassenaar
- International Chamber Music Festival (ICMF)
- Muziekvereniging Excelsior
- STET, The English Theatre
- Stichting Alive!
- Stichting Archipel
- Stichting Historisch Centrum Wassenaar
- Stichting Jazz Sociëteit Wassenaar
- Stichting Poëzieroute Wassenaar
- Toneelvereniging Mimicri
- Van Wassenaer Orkest
- Wassenaar Vocaliter
- Wassenaars Kamerkoor
- *BplusC* (Bibliotheek plus Centrum voor Kunst en Cultuur)
- Stichting Beheer Warenar
- Stichting Openbare Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar

Uiteraard zijn er naast deze organisaties, ook andere niet gesubsidieerde organisaties en personen actief in en van belang voor het culturele leven in Wassenaar.

Bijlage 4: Relatie kunst en cultuur met de Strategische Agenda Wassenaar 2030

Programma	Beoogde doelen	Resultaten/producten	Uitvoering(sprojecten)
Veilig, groen en internationaal dorp	Wassenaar wordt gewaardeerd als "gastheer" voor de internationale gemeenschap (internationals/expats en corps diplomatiek). Ingezet wordt op het versterken van deze positie en het betrekken van inwoners met een internationale achtergrond bij de Wassenaarse samenleving	Verschillende lokale initiatieven in relatie tot internationals in beeld brengen met als doel om deze aan elkaar te verbinden en waar nodig te versterken.	Aandacht voor het centrum met een VVV en evenementenkalender.

Ook vanuit cultuur kan worden bijgedragen aan het behalen van de beoogde doelen voor 2030. Zie actiepunt 1.3 voor de manier waarop wij dit willen doen.

Op 1 juli 2020 heeft bij de Openbare Bibliotheek Voorschoten Wassenaar de opening van het toeristisch informatiepunt (TIP) plaatsgevonden.

Bij het TIP kunnen inwoners van Wassenaar, bezoekers van buiten de gemeente, zakelijke bezoekers en (buitenlandse) toeristen terecht voor informatie over het toeristisch-recreatieve aanbod in Wassenaar en de (directe) omgeving. Aan het TIP ligt een convenant ten grondslag tussen de Openbare Bibliotheek Voorschoten Wassenaar, Wassenaar-Voorschoten Marketing en de gemeente Wassenaar.

Programma	Beoogde doelen	Resultaten/producten	Uitvoering(sprojecten)
Een dorp in beweging	Het centrum van Wassenaar trekt meer bezoekers uit de wijde omtrek. Wassenaar in de lift. Een ondernemend dorp met een goed vestigingsklimaat.		.

Een evenement zoals bijvoorbeeld dat van 'The Art of Shopping' is een voorbeeld van een evenement, waarbij door middel van cultuur kan worden bijgedragen aan het vergroten van de (tijdelijke) aantrekkelijkheid van het centrum.

Zoals ook in de inleiding van deze nota is te lezen, kan de aanwezigheid van kunst en cultuur (culturele voorzieningen) bijdragen aan een goed vestigingsklimaat.

Programma	Beoogde doelen	Resultaten/producten	Uitvoering(sprojecten)
Iedereen doet mee!	Participatie door het bevorderen van de verbindingen tussen inwoners met de focus	Herijken cultuurplan met een duidelijke relatie met het sociaal	Leggen van de verbinding van cultuuranker aan de Wassenaarse

	<p>op wat mensen wel kunnen in plaats van wat ze niet kunnen (inclusie);</p> <p>Organisaties en verenigingen stimuleren om samen te werken en om zich in te zetten voor de samenleving.</p> <p>Regiefunctie van de gemeente in kruisbestuiving tussen organisaties;</p> <p>Sport en cultuur (inclusief een theaterfunctie voor Wassenaar) dragen bij aan meer gemeenschapszin.</p>	domein.	<p>cultuurprijs waardoor de culturele verscheidenheid die Wassenaar te bieden heeft voor meer mensen zichtbaar wordt.</p> <p>Sociaal domein verankeren in het cultuurbeleid.</p>
--	--	---------	--

In deze nota is speciale aandacht uitgegaan naar het betrekken van specifieke doelgroepen en de relatie met het sociaal domein. Ook wordt ingezet op meer zichtbaarheid van (de waarde van) cultuur onder meer met behulp van het Cultuuranker en de Wassenaarse Cultuurprijs.

Programma	Beoogde doelen	Resultaten/producten	Uitvoering(sprojecten)
Duurzaam en toekomstbestendig	<p>Wassenaar draagt met al haar beleid bij aan de Global Goals.</p> <p>Duurzaamheid ondersteunende initiatieven van inwoners worden door de gemeente ondersteund.</p>		Steunen van het project "Plastic-what else".

Het project "Plastic-what else" is een mooi voorbeeld van hoe onder meer met behulp van cultuur aandacht gevraagd kan worden voor zaken als duurzaamheid en de Global Goals. Het project is in 2020 mede mogelijk gemaakt met een incidentele subsidieverlening door de gemeente Wassenaar.

Programma	Beoogde doelen	Resultaten/producten	Uitvoering(sprojecten)
Bouwen aan een solide basis	<p>De verhuur van vastgoed en gronden voldoet aan de Wet Markt en Overheid;</p> <p>De maatschappelijk relevante vastgoedportefeuille wordt efficiënt gebruikt en goed onderhouden;</p>	<p>Accommodatiebeleid en vastgoedbeleid;</p> <p>Regeling invoering kostendekkende huren grond en vastgoed;</p> <p>Uitvoeringsplan verduurzamen van gemeentelijk vastgoed.</p>	<p>Nieuwe huurcontracten verhuur gronden en vastgoed;</p> <p>Uitvoering verduurzamingsmaatregelen vastgoed.</p>

Een aantal maatschappelijke (culturele) organisaties maken voor hun huisvesting en activiteiten gebruik van gemeentelijke accommodaties. Voor het gemeentelijk accommodatiebeleid staat er in 2021 een strategische visie op het maatschappelijk vastgoed gepland, waarbij ook het ruimtelijk gebruik van kunst en cultuur aan de orde komt.

Programma	Beoogde doelen	Resultaten/producten	Uitvoering(sprojecten)
Denken in mogelijkheden	De Paauw is in haar volle eer en glorie hersteld.		Een plan voor de restauratie en het gebruik van de Paauw in de toekomst.

Onder het kopje Raadhuis De Paauw wordt in deze nota kort ingegaan op de relatie tussen de Paauw en het gebruik van ruimte voor culturele activiteiten.

ⁱ Uit: Cultuur voor stad, land en regio De rol van stedelijke regio's in het cultuurbestel, Raad voor Cultuur, pp. 11-12.

ⁱⁱ Idem.

ⁱⁱⁱ Idem, p. 14.

^{iv} Zie: Strategische agenda Wassenaar 2030, Realisatieaanpak Iedereen doet Mee!, p. 14.

^v Uit Notitie kunst en cultuur gemeente Wassenaar, augustus 2009, p. 12.

^{vi} <https://www.lkca.nl/artikel/cultuur-en-jongeren/>

^{vii} Uit: Dorpsprofiel Wassenaar, kenmerken, kansen en opgaven, Blaauwberg september 2017, p. 13.

^{viii} [https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/
bevolking-3/](https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/bevolking-3/)

^{ix} Zie: Strategische agenda Wassenaar 2030, Realisatieaanpak Veilig, groen en internationaal dorp, p.8.

^x Uit: Dorpsprofiel Wassenaar, kenmerken, kansen en opgaven, Blaauwberg september 2017, p. 34.

^{xi} Zie Cultuur in een open samenleving, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, p.8.

^{xii} Uit: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kunst-en-cultuur/kunst-en-cultuurbeleid>